

Klima- og miljødepartementet

Vår dato:

11.11.2022

Høringsvar NHO Reiseliv - Utkast til forskrift om midlertidig ordning for energitilskudd til næringslivet som følge av ekstraordinære strømavgifter

NHO Reiseliv takker for muligheten til å svare på høringen. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 700 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet NHO som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen.

NHO Reiseliv har følgende hovedmomenter til forskriften

- At kun investeringskostnader påløpt etter 9.12.2022 skal bli omfattet av ordningen kommer overraskende på både oss og våre mange medlemmer, og oppleves som en avkortning av støtten. Dette må endres til 1.10.2022.
- NHO Reiseliv leser det dithen at det ser ut som at man kan velge hvilke selskaper i et konsern som skal inngå i en søknad. Dette bør imidlertid klargjøres. Departementet bør videre velge alternativ (3) som gjør at konsern kan velge om det vil søke samlet, eller at det enkelte konsernselskap søker hver for seg.
- NHO Reiseliv mener reglene om utbyttenekt er for strenge, og mener det bør gjøres unntak for muligheten til å ta ut utbytte for å betale eksempelvis formuesskatt og allikevel benytte ordningen.
- Ordningen med at det ikke skal kunne søkes om tilskudd basert på fakturaer som er utstedt til og viderefakturert fra andre foretak, sammen med et utbytteforbud, gjør at mange leietakere risikerer at det ikke vil bli søkt om støtte, eller at støtten blir betydelig avkortet pga. mange leietakere hos én utleier.
- NHO Reiseliv mener at man heller må øke rammen for ordningen enn å redusere tilskudd til søkerne om rammen blir nådd. Dette handler både om forutsigbarhet for hva man får uavhengig av andre og rettferdighet med tanke på hva man er lovet.

Bakgrunn:

Referanseperiode for kostnader omfattet av ordningen

Departementet skriver at det "foreslår at kun kostnader påløpt etter 9. desember 2022 kan anses som investeringskostnader. Departementet foreslår at det ikke skal være mulig å søke om og motta tilskudd etter støtetrinn 2 for energitiltak med budsjettert investeringskostnad på mindre enn til sammen 50 000 kroner." NHO Reiseliv mener dette ikke er i tråd med de politiske signaler som er sendt. Allerede 16. september 2022 lanserte regjeringen strømstøtteordningen, hvor tilskudd til ENØK var en sentral komponent. Det ble da også sagt at perioden for ordningen var fra oktober og til og med

desember 2022. At kun kostnader påløpt etter 9.12.2022 skal bli omfattet av ordningen kommer overraskende på både oss og våre mange medlemmer, og oppleves som en avkortning av støtten. De som siden oktober har bestilt eller fått installert ENØK-tiltak burde helt åpenbart få tilskudd til dette hvis de ellers kvalifiserer til ordningen. Den sene grensen 9. desember vil også føre til økte kostnader for alle parter og unødvendige forsinkelser i energisparingen siden det vil drive etterspørselen (og dermed også prisene) oppover og konsentrere bestillinger av installering fra denne datoen og frem til installeringen skal kontrolleres våren 2023.

Utfordringer knyttet til reglene om utbytte, fakturering og konsern

NHO Reiseliv beklager at det legges opp til at "foretak som mottar tilskudd under ordningen, ikke skal kunne utbetale utbytte eller tilsvarende i 2023. Dersom tilskuddsmottakere utbetaler utbytte eller tilsvarende i 2023, vil utbetalt tilskudd kreves tilbakebetalt".

Svært mange de med høy formuesskatt (egen bygning eller høy aksjeverdi) må ta utbytte for å dekke den. Vi minner også om at regjeringen har økt formuesskatteregningen for alle norskeidde hotell i de to siste budsjettene. Denne økningen kommer på toppen en rekke kostnadsøkninger, og da særlig økte strømkostnader som denne ordningen er ment å avhjelpe noe. Vi minner også om at økt formuesskatt betyr mindre midler igjen til investeringer i ENØK-tiltak.

Et medlem forteller at de belastes størstedelen av strøm og fjernvarmekostnaden for deretter å viderefaktureres sine leietakere som felleskostnader. Det er dette medlemmet som får fakturaene fra strøm og fjernvarmeselskapene og må være foretaket som søker under ordningen. Hvordan de som utleier opplever strømstøtteordningen og hva som gjør at de ikke kan benytte seg av denne er som følger:

Konsern definisjonen i §1.6 gjør av det blir påfølgende utbyttebegrensninger på konsernnivå i §2.7. For de som har eiere som er avhengig av utbytte for å betjene sin formuesskatt vil man derfor ikke kunne benytte seg av ordningen. Hvis utbyttebegrensningen hadde vært på selskapsnivå, ville det kunne vært mulig for noen selskaper å avstå fra utbytte i enkelt selskaper gitt at strømstøttebeløpet var av en slik størrelse at det kom både leietaker og selskapet til gode.

Begrensninger på 5 millioner i total støtte på konsernnivå er for lav, og vil gjøre at man vil måtte begrense investeringene i energieffektiviserende tiltak siden de for mange konsern vil spises opp av antall foretak som støtten skal deles på og av at tiltakene ofte er langt dyrere totalt enn 10 mill. for større konsern på støttenivå 2. Det er med denne innretningen en fare for at regjeringen «skusler» bort en alle tiders mulighet til energieffektiviserende investeringer/tiltak som ville fått ned totalforbruket i landet betydelig og ikke minst raskt. Her burde det være på måling på enkeltforetaket og ikke på konsernnivå.

Dette forverres ytterligere med at total støtte som gis kan avkortes ut ifra hvor mange som faktisk søker og får tildeling. Det at det er en avkortning av støttebeløpet gjør det mindre attraktivt å søke. Hvis man risikere at søkerne får avkortet beløpene til noen hundre tusen er det både mye jobb for en begrenset sum med penger og i mange tilfeller ikke bedriftsøkonomisk lønnsomt å gjøre større investeringer i energisparende tiltak.

Oppsummert gjør disse begrensningene det vanskelig for flere medlemmer å forsvare en søknad under nåværende ordning. Dette blir da en ordning som kun passer for bedrifter som selv eier bygget de opererer i.

Mer om konsern, konsernselskap og søknad

Dersom departementet gjør det gjeldende at konsern må søke samlet som at det var ett foretak så vil flere av våre medlemmer med sikkerhet falle utenom som følge av driftsselskaper og konsernspiss. Dette vil ramme eksempelvis alle egneide restaurantselskap som da inngår som en del av konsernet, de vil ikke være berettiget kompensasjon på tross av at de oppfyller intensjon med ordningen.

NHO Reiseliv leser det dithen at det ser ut som at man kan velge hvilke selskaper i et konsern som skal inngå i en søknad, så det kan hende dette er en ventil, men det fremstår uklart. Departementet bør velge alternativ (3) på side 7 som gjør at konsern kan velge om det vil søke samlet, eller at det enkelte konsernselskap søker hver for seg. Dette fungerte godt i forbindelse med kompensasjonsordningen for næringslivet under koronapandemien

Grunnet energitilskuddsordningens tak på inntil 5 millioner kroner pr. bedrift, og den forespeilede avkortningen, vil større bedrifter dessuten bare få dekket en mindre del av sine strømkostnader. Dette vil ramme hotell- og restaurantkjeder spesielt, som da vil få dekket svært lite av kostnadene. Er arbeidsplass her er like mye verdt som en arbeidsplass hos en liten bedrift. Regjeringen bør vurdere om det kan etableres en egen ordning for disse bedriftene.

Mer om leietakere

Departementet foreslår "at fakturaer som skal legges til grunn for beregning av tilskudd mv. i ordningen skal være utstedt til søker, og ikke til andre foretak. Departementet foreslår at det ikke skal kunne søkes om tilskudd basert på fakturaer som er utstedt til og viderefakturert fra andre foretak. Departementet foreslår at foretak som formelt må anses som sluttbruker av strøm, men som viderefakturerer sine strømutgifter til reelle sluttbrukere av strømmen, eksempelvis til leietakere, skal sørge for at tilskudd som er mottatt fra ordningen kommer de reelle sluttbrukere av strøm til gode."

Flere medlemmer lurer på hvordan kravet om 3 % strømintensitet vurderes når en er leietaker i et bygg hvor strøm faktureres over byggets felleskostnader. I slike tilfeller har en da ikke eget strømabonnement, men dette står på huseier. Dvs. en mottar ikke direkte faktura fra strømleverandør. Slik departementet skisserer sin løsning, vil man her være avhengig av utleiers velvilje for å få støtte. Et annet moment er hvis utleier er av en slik størrelse at utgiftene når taket på 3,5/5 millioner kroner svært raskt, som vil gi avkortning til en rekke små bedrifter (se punkt over).

Huseiers energiltak bør også bli godskrevet leietakere som har strømintensitet på 3 %, slik at disse får tilgang til trinn 2/ 45 % støtte. Departementet skiver at "foretak som formelt anses som sluttbruker av strøm eller fjernvarme, men som viderefakturerer sine strømutgifter til reelle sluttbrukere av strømmen eller fjernvarmen, eksempelvis til leietakere, skal sørge for at tilskudd som er mottatt etter denne forskriften kommer de reelle sluttbrukere av strømmen eller fjernvarmen til gode." Dersom dette ikke skjer, forventer vi at reelle sluttbrukere(leietakere) får en reell og rettslig klagemulighet på dette.

Ramme

Regjeringen bør senest i desember vurdere om ordningen fungerer etter hensikten, og ta stilling til utvidelser og/eller forlengelse. Fungerende fastprisavtaler er fortsatt ikke på plass, og det er også sannsynlig at man også på nyåret i 2023 vil ha strømpriser langt over normalt, forutsigbart nivå. En forlengelse av ordningen og utvidelse av rammen bør derfor forberedes allerede nå. Se ellers punkt over om avkortning.

Ordningen legger eksplisitt opp til ingen avregning. Men en avregning ville også kunne komme til søkernes gunst, dersom strømkostnaden de tre siste ukene i desember blir høyere enn det ordningen estimerer basert på valgt forbruk (likt som oktober eller likt som nov-des 2021) og prisen per første uken i desember.

Dersom strømstøtten ikke forlenges over nyttår vil mange måtte redusere åpningstiden sin, nedbemanne eller stenge bedriften. I NHO Reiselivs siste medlemsundersøkelse gjennomført i starten av november 2022 sier 14 prosent at frykter for konkurs om den ikke forlenges. Det er særlig mange innen servering og utelivsbransjen som frykter konkurs dersom ikke strømstøtten forlenges med henholdsvis 21 og 30 prosent. Konkursfrykten er særlig høy i Agder og Viken med 23 prosent som svarer at de frykter for konkurs.

§3.2 Energiltak

Som tiltak nevnes Energistyrings- og målingssystemer. NHO Reiseliv forslår at man også her eksplisitt nevner «Effektbaserte betalingssystemer på strøm». Dvs. et system som prissetter hver time etter hva man tar ut avhengig av effekten man bruker. All erfaring viser at energiforbruket går ned dersom man øker prisen.

I henhold til gjeldende forskrift skal campingplasser levere 16 A på oppstillingsplass. Til vanlig bruk så dekker campingplassene dette. Med det grønne skiftet, så er det nå flere og flere el-biler som kommer med campingvogn. Bruker man en lader, så trekker den 16 A, dvs. 3,5 kW. Dersom bilen står på lading hele natten, så er det mer enn nettet er dimensjonert for. Selv om dette er brudd på campingreglene, så er det vanskelig å oppdage. De vanlige campingprisene på strøm er betydelig lavere enn det du finner på en ladestasjon. De nye betalingssystemene gir mulighet for å prise uttak over f.eks 2,5 kW betydelig høyere enn f.eks 1,5 kW. Derved reduseres energiforbruket betydelig og man greier å skille mellom ønsket og uønsket bruk.

Dette er et Energistyrings- og målingssystem, men vi mener det kan være viktig å nevne eksplisitt for å unngå diskusjoner.

Departementet nevner også "Væske/vann- og luft/vann-varmepumper". Vi forventer at dette også omfatter luft-til-luft-varmepumper. Vi viser her til riksantikvarens arbeid med [varmepumper til vernede bygg](#), hvor de skisserer fordelene og ulempene med ulike typer varmepumper i ulike typer bygg. I mange eldre bygg vil det ikke være mulig å installere vannbåren varme, men en luft-til-luft varmepumpe vil fortsatt kunne være svært energisparende i disse byggene.

Oppstillingen under punkt 3.2.2 gir ikke et klart svar på om investering i mer energieffektive snøproduksjonssystemer er dekket av ordningen for ENØK-tiltak? Det vises også til TEK17 her. Våre medlemmer innen alpinnæringen ønsker tydeligere avklaringer på at ordningen dekker investeringer i eksempelvis:

- Snøproduksjonsanlegg
- Teknologi knyttet til snøproduksjon og energieffektivisering, strømstyring mv.
- Annet bransjespesifikt energibesparende må kunne inkluderes i søknadstekst

Om det åpnes opp for støtte til alpinnæringens relevante tiltak, vil strømstøtteordningen ha vesentlig større relevans for disse.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Ole Michael Bjørndal
Fagdirektør næringspolitikk

Kjersti Aastad
Seniorrådgiver politikk